
ZBIRALNA POLITIKA KUSTODIATA ZA AZIJO, OCEANIJO IN AVSTRALIJO

Ralf Čeplak Mencin

223

IZVLEČEK

Članek govori o potrebi po spremembah muzejske zbiralne politike predmetov t. i. zunajevropskih kultur v Slovenskem etnografskem muzeju. Izhaja iz kratke analize muzejskih zbirk iz Azije, Oceanije in Avstralije. Avtor kritizira dosedanjo (zastarelo) prakso muzejske zbiralne politike v Sloveniji, ki pa se vleče še naprej tudi zaradi rigidnega sistema financiranja odkupa muzejskih predmetov s strani Ministrstva za kulturo. Avtor članka ponuja alternativo: Ministrstvo za kulturo naj bi muzeju vsako leto namenilo določeno finančno kvoto, s katero bi muzej oz. muzejski strokovnjaki v sodelovanju s strokovnjaki iz določene dežele izvedli raziskavo, na osnovi tega pa kupili predmete, ki najbolj avtentično predstavljajo določeno kulturo.

Ključne besede: muzeologija, muzejska selekcija, muzejska zbiralna politika, etnografski muzeji

ABSTRACT

The article deals with the need for changes in the museum's collecting policy for objects from the so-called non-European cultures in the Slovene Ethnographic Museum. The proposal derives from an analysis of the museum's collections from Asia, Oceania, and Australia. The author criticises the past (outdated) practice of museum collecting policies in Slovenia which continues to be upheld, partly because of the rigid financing system for purchases of museum objects applied by the Ministry of culture. The author presents an alternative solution: the Ministry of Culture should annually allocate to the museum a fixed amount and the museum, that is museum experts, should carry out a research in co-operation with experts from a chosen country; based on this research's findings, objects should then be purchased which present a certain culture in the most authentic way.

Key words: museology, museum selection, museum collecting policy, ethnographic museum

Zgodovina zbiranja muzejskih predmetov iz drugih kontinentov v SEM-u

Temelj vsakega muzeja so muzejski predmeti oz. muzejske zbirke, ki jih ti predmeti sestavljajo. Slovenski etnografski muzej formalno obstaja od leta 1923,

muzejski predmeti z drugih kontinentov pa so prihajali v Ljubljano že dosti prej. Pravzaprav so začetke Rudolfinuma – Kranjskega deželnega muzeja poleg Zoisove prirodoslovne zbirke tvorili prav predmeti ljudstev Ojibva in Ottawa (Indijanci z območja Velikih jezer Severne Amerike).

224 Zbiralna politika predmetov z drugih kontinentov je odsev prevladujoče muzeološke misli pri nas. Slovenija ni bila nikoli kolonialna sila, kljub svoji majhnosti pa je imela (in še vedno ima) relativno dosti misionarjev in popotnikov, ki so zbirali in pošiljali ali prinašali domov najrazličnejše predmete z vseh koncev sveta. Če se omejim na Azijo, Oceanijo in Avstralijo, kar predstavlja približno polovico sveta, segajo prvi od tam prineseni muzejski predmeti, hranjeni v Sloveniji, v prvo polovico 19. stoletja. Prva večja zbirka – *Zbirka misijonarja Baptista Turka* iz začetka 20. stoletja vsebuje kipce budističnih in konfucijskih božanstev s Kitajske in Tibeta. Iz dvajsetih let je zbirka *Bengalskega misijona*, ki jo večinoma sestavljajo predmeti Bengalcev: podobe hindujskih božanstev, glineni modeli ljudi pri različnih opravilih, nekaj posodja in izdelkov domače obrti. Po drugi svetovni vojni je muzej pridobil *zbirko Herberta del Cotta* z otočij Oceanije in Avstralije. V glavnem jo sestavljajo kopja, loki s puščicami, različne rogoznice in izdelki iz rogoznic ali ličja in trsja.

V šestdesetih letih so se močno povečale zbirke iz Azije – takrat je muzej pridobil izjemno bogato *Skuškovsko zbirko*, ki vsebuje pohištvo, porcelan, oblačila, kitajski denar, nakit, svilene slike, lampijone, glasbila, strešne jezdece Han Kitajcev ter kipce budističnih božanstev in nekaj okrasnih predmetov iz Tibeta. Muzej je v tistem obdobju pridobil tudi bogato *Beblerjevo zbirko* senčnih lutk, batikov in glasbil iz Indonezije (Terčelj, 1998). Tudi naslednji dve desetletji je muzej občasno odkupoval posamezne predmete predvsem od tujih študentov, največ oblačila, okrasje in posodje iz Indije (Gudžerat, Radžastan, Maharaštra) in Nepala.

S predmeti iz Tibeta in Nepala so muzej obogatile tudi slovenske alpinistične odprave (Štrukelj, 1983). Zadnja obsežnejša zbirka iz Azije, ki jo je muzej odkupil leta 2000, je *Kosova zbirka japonske umetnosti*, 25 slik na svili in papirju, ki obsega predmete iz obdobja od 17. do 20. stoletja.

S tem kratkim pregledom želim pokazati, da zbiranje predmetov z območij zunaj Evrope nikdar v zgodovini muzeja ni bilo sistematično, ampak je bilo prepuščeno naključjem. Sredstev za kvalitetno, sistematično, teoretsko podprto zbiralno politiko nikdar ni bilo dovolj; za t. i. neevropske kulture, torej za kulture vseh zunajevropskih kontinentov, je imel muzej vse do decembra leta 1996 le eno/enega specializirano/specializiranega kustodinjo/kustosa, ki je bil(a) hkrati tudi vodja dislocirane enote (od decembra 1996 sva dva, kar pa je še vedno občutno premalo); razen tega je bila vse do devetdesetih osrednja dejavnost razstavljanje¹, odtlej pa so v ospredju velika obnovitveno-gradbena dela.

¹ V tridesetletni zgodovini (1964–1994) Muzeja grad Goričane so bile v povprečju tri do štiri razstave letno (glej Štrukelj: 1983).

Transformacije nekdanjih kolonialnih etnografskih muzejev

Nekdanji kolonialni etnografski muzeji v zadnjih dvajsetih letih doživljajo neslutene transformacije. Mnogi med njimi se poskušajo otresti evrocentrizma in poskušajo *svetovne kulture (World Cultures)* predstaviti čim bolj objektivno, ne le z evropskega zornega kota. Seveda se je v tem kontekstu temeljito spremenila tudi zbiralna politika. Najprej so v kolonialne etnografske muzeje, ki so manifestirali premoč belega gospodarja, odnašali zaklade (npr. izdelke iz zlata, dragih kamnov itn.) in za zahodnjake eksotične predmete: predvsem orožje, religiozne predmete, maske, ... Sodobna zbiralna politika pa v nasprotju s tem pozornost usmerja na predmete iz vsakdanjega življenja 'običajnih' ljudi, ker si muzeji prizadevajo predstaviti vsakdanji utrip življenja posameznih kultur – tudi taki predmeti imajo simbolne vloge v določeni kulturi in o njih lahko govorimo kot o 'tipičnih' predmetih določene kulture.

225

Taka zbiralna politika je v sodobnem svetu precej zapletena tudi zaradi ambivalentnih in kontradiktornih procesov – kulture se vse bolj diverzificirajo, hkrati pa se v procesih globalizacije tudi čedalje bolj prepletajo. Coca-cola, jeans in podobni proizvodi zahodnega sveta postajajo del vsakdanjega življenja Inuitov, Tuaregov in Paštunov na primer. Ne glede na tihe želje marsikaterega kozmopolita je tudi to odraz določene kulture – v tem primeru »globalizacijske kulture«. Muzeji to nenehno spremenljivost težko reprezentirajo – z izborom predmetov namreč vselej »zamrznejo« določen kulturni segment. Z »iztrganjem« iz prvotnega okolja, konteksta, ga dekontekstualizirajo, v muzejskem okolju pa ga potem rekontekstualizirajo. Zato predmet nikoli ne more biti objektivni odraz realnosti oz. neke kulture, temveč je vedno le subjektivni odraz kustosovega izbora, v novem kontekstu muzejske zbirke ali razstave pa je le približek realnosti neke kulture.

Sodobni muzeji pri zbiranju predmetov vse intenzivneje sodelujejo z domačini – nosilci posameznih kultur. Marsikateri večji muzej, ki si to lahko privoščijo, pa tudi pri pripravi razstav enakopravno sodeluje z domačini z drugih kontinentov. Ker so sredstva povsod omejena, je treba nakup oz. akvizicijo predmetov skrbno načrtovati. Muzeji svoje zbirke običajno nadgrajujejo ali pa odkupujejo nove, kadar pripravljajo nove razstave. Tudi predmetov ne zbirajo več le zato, ker so *lepi, nenavadni, drugačni od evropskih, eksotični*, temveč je predmet postal pomemben le kot del zgodbe – predmet v kontekstu, torej tak, ki ni več središčni, temveč je vizualni pripomoček k širšemu razumevanju neke teme, problema.

V tem kontekstu je izjemno zanimiv projekt »So lebt der Mensch – Familien in aller Welt zeigen, was sie haben« (*Tako živi človek – družine vsega sveta kažejo, kar imajo*) nemške revije in založbe GEO oz. avtorja Petra Menzela. Šestnajst znamenitih fotografov dokumentira življenje tridesetih 'tipičnih' družin z vsega sveta od Etiopije, Islandije, Japonske, Malija, Nemčije, ZDA itn. Rezultat tega dela je nenavaden in intimen *Album »svetovne družine«*: globalna inventura o imetju in ne-imetju, o življenjskih stilih, o željah, pričakovanjih in sanjah ljudi, ki so naši sosedi na planetu Zemlja. Posnetki kažejo vsakdan in hotenja teh družin, ki na začetku 21. stoletja predstavljajo šest milijard Zemljanov in Zemljank. Knjiga, ki

ne išče senzacij v ekstremih, temveč prav **običajno** predstavi kot vznemirljivo poročilo. Po mojem mnenju bi bila lahko prav ta knjiga odlična smernica za sodobno zbiralno politiko etnografskega muzeja 21. stoletja.

V Sloveniji je leta 1996 v sodelovanju z UNICEF-om izšla podobna knjiga *Otroci vsega sveta* (angl. *Children Just Like Me*), ki poskuša prikazati svetovno raznolikost s predstavitev štiridesetih otrok z vsega sveta v njihovih osnovnih življenjskih okoliščinah in z materialno kulturo, v kateri živijo. Tudi takšen pristop je lahko odlično izhodišče za sodoben, angažiran etnografski, antropološki, socialno kulturni muzej ali kakorkoli ga že imenujemo (tudi Muzej svetovnih kultur ali Muzej civilizacij).

226

Dosedanja praksa muzejske zbiralne politike

Slovenski etnografski muzej ima v svojem *Sklepu o ustanovitvi javnega zavoda Slovenski etnografski muzej* z dne 12. decembra 1996 jasno definirane tudi dejavnosti muzeja. V 4. členu je kot prva temeljna naloga navedeno zbiranje predmetov. Ker Slovenski etnografski muzej ni omejen le na zbiranje slovenskih predmetov oz. predmetov slovenskega etničnega prostora, temveč tudi predmetov kultur z vseh celin, je potrebno definirati jasnejšo sodobno zbiralno politiko s teh območij. To je odgovorno delo, saj lahko prav predmeti nam oddaljenih kultur v kontekstu muzejske razstave olajšajo razumevanje drugačnosti oz. neskončnega bogastva kulturnih raznolikosti našega planeta. Poleg tega pa obiskovalci ob srečevanju s tujim laže reflektirajo svoje – domače.

Glede na to, da ima SEM številne zelo kvalitetne predmete z vseh kontinentov, so ti odlično izhodišče za delo naprej. Dosedanja praksa muzejskega zbiranja t. i. neevropskih predmetov so bile donacije in odkupi od posameznikov, ki so prebivali v neki zunajevropski državi in tam zbirali najrazličnejše predmete po lastni presoji. Žal jih z redkimi izjemami predmetov niso zbirali etnologi oz. antropologi, zato so tudi zbrani predmeti odraz določenih zbiralnih afinitet zbiralcev.

Od osamosvojitve Slovenije leta 1991 (pa tudi že prej) je splošna muzejska praksa večjih odkupov muzejskih predmetov ta, da nek zbiralec oz. posameznik ponudi predmet v odkup muzeju, kustos, ki naj bi sprejel predmet v svoje zbirke, naredi prvo selekcijo, drugo selekcijo naredi muzejska Komisija za odkupe, tretjo pa Komisija za odkupe na Ministrstvu za kulturo, ki na koncu odkup tudi financira.

Ob tem je spornih kar nekaj stvari:

razlogi, zaradi katerih je **posameznik (prodajalec)** predmet kupil nekje na svojem popotovanju ali pa ga je podedoval ali kako drugače pridobil in ponudil v odkup muzeju, običajno nimajo kaj dosti skupnega s potrebnimi načrtovane raziskave, saj nakup ni strokovno utemeljen niti načrtovan.

Sporni so kriteriji za odkup predmetov, še bolj pa sestava komisij, še posebej Komisije za odkup predmetov pri Ministrstvu za kulturo. Le-to bi morali sestavljati strokovnjaki in strokovnjakinje za določeno področje. Teh pa je vsaj za neevropske predmete v Sloveniji zelo malo. Komisija za odkup predmetov pri Ministrstvu za

kulturo laže »dodeli« sredstva za odkup konkretnega predmeta ali predmetov od naključnega prodajalca (ne glede na to, kako je predmet dokumentiran), kot pa da bi dodelila enaka sredstva muzeju za načrtovan odkup predmetov na terenu. Naj pojasnim: predmeti iz vsakdanjega življenja so v deželah t. i. tretjega in četrtega sveta nekaj desetkrat cenejši kot v Evropi. Prav s takimi vsakdanjimi predmeti lahko ilustriramo **vsakdanji način življenja**, ne pa z umetninami, katerih zbiranje oz. odnašanje (morda celo tihotapljenje) ni le etično sporno, ampak bi lahko bilo celo kriminalno dejanje. Kustos bi z denarjem (ki ga zdaj od Ministrstva za kulturo muzej pridobi za odkup nekega predmeta ali skupine predmetov od naključnega prodajalca) zlahka odpotoval na teren, tam raziskoval (pridobil bistvene podatke o predmetu oz. predmetih) in odkupil predmete ter jih transportiral v Slovenijo. V Sloveniji oz. v matičnem muzeju SEM-u pa bi lahko pripravil razstavo in po možnosti povabil k sodelovanju še kakšnega muzejskega, etnološkega strokovnjaka ali strokovnjakinjo npr. iz Indije, Mehike, Kitajske, Gane itn.

Muzeološka izhodišča zbiranja muzejskih predmetov

»Če bi se nam zdela vsa neskončna raznolikost bitij in dosežkov v primarnem svetu (J. R. R. Tolkien) enako pomembna, sploh ne bi mogli nikoli napisati nobene zgodovine. Za nas so, kot za vsa živa bitja okrog nas, določena bitja, ideje in stvari pomembnejša kot druga, ker je naše preživetje odvisno od njih. Pomembnejša so bitja, ideje in stvari, na katere moramo paziti, pred njimi bežati ali se zanje boriti. Določena bitja in dogodki privlačijo tudi našo domišljijo, neodvisno od vsake praktične vrednosti, pojmujejo jih kot svete, čarne, vredne same po sebi. Noben zgodovinar, pa če je še tako strasten, ne more potlačiti tega dejstva, ne da bi ponaredil svoje slike o človeški preteklosti.« (Auden 1968: 43)

Tudi muzealec in muzealka morata znati narediti izbor – selekcijo iz množice predmetov v svetu, ki ju obdaja. To je potrebno zaradi izhodišča in pregleda ter zato, da izbrane predmete lahko ohrani in posreduje naslednjim generacijam. Vprašanja prepoznanja in izbora muzejskih predmetov morajo biti usklajena s sodobnimi izhodišči znanosti in kulturnim razvojem neke družbe. Samo tako se lahko kriteriji prepoznanja in vrednotenja skladajo z zahtevami družbe, iz katerih ta vprašanja izhajajo. Muzejska selekcija je ustvarjalno dejanje, pri katerem muzealec, sicer znotraj določenega vrednostnega sistema, v končni fazi odloči po lastni subjektivni presoji. Muzejski kustos muzejskih predmetov ne izbira le kot originalne predmete neke resničnosti, temveč **kot dokaze in reprezentacije družbenih vrednot** (Stránský 1982: 71).

Predmeti v muzejskem kontekstu ne stojijo kot ikone ali kot »stvari same po sebi«, temveč **kot ključi k spoznanju in razumevanju**, kot »stvari za nas« (Hudson 1987: 125).

»Selekcija je izbor določene skupine ali posameznega (individuuma, predmeta ...) iz celote. Je ves čas prisotna v organskem življenju v naravi, lahko pa je tudi načrtovan proces. V muzeološkem kontekstu pojmujejo selekcijo kot usmerjeno

določanje in izbor predmetov iz realnosti, ki nas obkroža, ki so potencialni nosilci muzealnosti.« (Waidacher 1993: 147) »Muzealnost je kriterij selekcije, s katerim se vrednoti kvaliteta stvarnosti in istočasno formira kvaliteta nove muzealne stvarnosti. Z izdvajanjem predmetov iz njihove okolice ali konteksta predmetom prekinemo povezave, ki so jo imeli s to stvarnostjo, in postanejo avtentični dokumenti stvarnosti.« (Stránský 1974: 41) Muzealnost pa se ne odkrije v trenutku, temveč se odkriva postopoma v nizu komunikacijskih procesov med kustosom in predmetom. Muzealnost se odkriva med selekcijo in proučevanjem predmeta, pa tudi med izborom za razstavo in na razstavi. Muzealnost predmeta raste vzporedno z našim znanjem o predmetu. Nosilec muzealnosti je muzealija, ki je potencialna nosilka informacij, ki bodo lahko odkrite šele v prihodnosti. Zato je selekcija nosilca muzealnosti izjemno občutljivo in odgovorno dejanje, ki ne sloni le na racionalnem pristopu znanja temeljnih znanstvenih disciplin, temveč tudi na emotivnih percepcijah, na senzibilnosti, sposobnosti odkrivanja umetniških sporočil, na izkustvu itn. (Maroević 1993: 164).

Predmeti (in druga sporočila) delujejo kot **znaki** metonimično, če predstavljajo celoto, katere pomemben del so. Kot **simbol** pa delujejo metaforično, če jih razvrstimo v poljubne odnose z drugimi elementi, s katerimi nimajo nobenih pomembnih sorodnih odnosov. Zaznavanje muzealnosti je po eni strani vezano na znake in simbole, na **informativno** stran predmeta, po drugi strani pa je vezano tudi na **vrednotenje**. Spoznavanje in vrednotenje nista eno in isto. Zato je za muzeologijo pomembna tako gnoseologija (nauk o spoznavanju) kot tudi aksiologija (nauk o vrednotenju) (Stránský 1971 : 23).

Obstaja več teorij selektivnih kriterijev. Za etnografske muzeje menim, da je najprimernejši sistem, ki so ga razvili strokovnjaki švedskega projekta SAMDOK (mednarodni standard za dokumentiranje sedanosti) (Cedrenius 1984 : 45). Razvili so šest kriterijev selekcije:

1. kriterij pogostosti oziroma redkosti pojave predmetov (npr. kuhinjska posoda iz nerjavečega jekla),
2. kriterij stopnjevanja (prvi predmeti, inovacije; prvi predmet v nekem novem razvoju velike serije predmetov, npr. prva plastična posoda tupperware),
3. kriterij reprezentativnosti (predmeti, ki predstavljajo ideje ali vrednostne sodbe, npr. žvečilni gumi, jeans, Coca-cola, televizija, anti-baby pilula ...),
4. kriterij privlačnosti (v zvezi s posamezniki ali dogodki),
5. kriterij bližine (predmeti iz neposredne okolice, ki govorijo o posamezniku, v nasprotju s kriterijem pogostosti ali inovacije, ki upošteva predmete v širši idejno-zgodovinski perspektivi),
6. kriterij forme (estetski predmeti, predmeti z vrednostjo reference).

Ti kriteriji z manjšimi modifikacijami veljajo za zbiranje nasploh. Vsako zbiranje se odvija v sedanem času, sedanost pa kot izrazito spremenljiva kategorija vpliva na kriterije zbiranja. Predmete postavlja v funkcijo družbenih odnosov in prostora tako, da predmetu kot dokumentu, ki ga izberemo, doda elemente informacij.

Obredna maska, prva polovica 20. stoletja, Sri Lanka (iz zbirk SEM)

Obredni zvonec, 19. stoletje, Tibet (iz zbirk SEM)

Tudi preteklost zbiramo v sedanjosti, da bi jo ohranili za prihodnost, prihodnost pa je niz nekih novih sedanjosti, ki bodo našo sedanjost vključile kot preteklost (Maroević 1993: 174).

230 Muzeji se poslužujejo različnih načinov zbiranja predmetov, ki izhajajo iz njihovih zbirk, tradicije, naravnosti in znanja kustosov. Menim, da bi v bodoče v Slovenskem etnografskem muzeju vsaj v kustodiatih za kulture tujih kontinentov morali vsako leto načrtovati določeno realno kvoto za odkup predmetov. Te naj ne bi samoumevno porabili za običajen in muzejsko v marsičem sporen način odkupov (brez ustrezne dokumentacije ipd.), temveč za sistematično, z dokumentacijo obogateno zbiranje predmetov na terenu. V tem primeru bi se lahko povezali tudi s tujimi muzeji in njihovimi strokovnjaki in strokovnjakinjami ter z njihovim sodelovanjem načrtovali in izvedli zbiranje predmetov, po možnosti pa tudi načrtovali in izvedli razstave. Ta praksa je postala že stalnica v nekaterih skandinavskih muzejih in tudi odzivi občinstva kažejo, da je to ustrezen koncept novega tipa etnografskega muzeja za 21. stoletje.

VIRI IN LITERATURA

- AMES, M. M. (1992): *Cannibal Tours and Glass Boxes: the anthropology of museums*, Vancouver.
- AUDEN, W. H. (1968): *Secondary Worlds*, London.
- BEBLER, Aleš in Vera (1967): *Otroci zemlje in morja: povest o Indonezijcih*, Ljubljana.
- CEDRENIUS, G. (1984): Collecting today for tomorrow. *ICOFOM Study series*, 6: 41–47.
- CLIFFORD, J. and MARCUS, E. G., Ed. by (1986): *Writing culture: the poetics and politics of ethnography*, Berkeley.
- ČEPLAK, R. et.al. (1992): *Vodnik po slovenskih muzejih*, Ljubljana.
- ČEPLAK, M. R. (2002): The splendour and misery of ethnographic museums. V: *MESS Mediterranean Ethnological Summer School*, Ed. by Baskar B. and Weber I., Ljubljana. Str. 187–199.
- ELSNER, J. and CARDINAL, R., Ed. by (1994): *The cultures of collecting*, London.
- GEERTZ, C. (1993): *The interpretation of cultures*, London.
- HUDSON, K. (1987): *Museums of influence*, Cambridge.
- KARP, I. and LAVINE, D. S., Ed. by (1991): *Exhibiting cultures: the poetics and politics of museum display*, Washington.
- KINDERSLEY, B. in A. (1996): *Otroci vsega sveta: spoznajmo otroke z vseh koncev sveta*, Ljubljana.
- LJUĐSKA umetnost Indonezije (1964): Razstava zbirke Vere in Aleša Beblerja, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana.
- MAROEVIĆ, I. (1993): *Uvod u muzeologiju*, Zagreb.
- MENZEL, P. (1996): *So lebt der Mensch – Familien in aller Welt zeigen, was sie haben*, GEO, Hamburg.
- PEARCE, S. M. (1988): *Objects as artefacts*: paper presented at the International Summer School of Museology, Brno.
- PEARCE, S. M. (1988): *Objects as signs and symbols*: paper presented at the International Summer School of Museology, Brno.
- RIHTER, A. in CIGLENEČKI, M. ur. (2001): *Vodnik po slovenskih muzejih*, Ljubljana.
- ROGELJ ŠKAFAR, B. (1993): *Slovenski etnografski muzej: sprehod skozi čas in le delno skozi prostor*, Ljubljana.
- SKLEP o ustanovitvi javnega zavoda Slovenski etnografski muzej z dne 12. decembra 1996. *Uradni list Republike Slovenije*, št. 1 (10. 1. 1997) str. 3–5.
- STRÁNSKY, Z. Z. (1971): Der Begriff der Museologie. V: *Einführung in die Museologie*, Brno (Muzeologické Sešity, Supplementum 1), str. 21–27.
- STRÁNSKY, Z. Z. (1974): Metodologicke odkazy dokumentace současnosti. *Muzeologické Sešity* 5, str. 12–18.
- STRÁNSKY, Z. Z. (1982): The theory of systems and museology. *Museological Working Papers* 2, str. 70–73.

- ŠTRUKELJ, P. (1983): Neevropske zbirke v Muzeju Goričane. *Slovenski etnograf* 32 (1980–82), Ljubljana, str. 125–159.
- TERČELJ, M. M. (1998): *Iz dežele sončnega sijaja in mesečevih senc: Beblerjeva indonezijska zbirka Slovenskega etnografskega muzeja*, Ljubljana.
- WAIACHER, F. (1993): *Handbuch der allgemeinen Museologie*, Wien.

Zanimive spletne strani:

- The Museum of World Cultures, Sweden: www.worldcultures.se
- Te Papa Tongarewa, New Zealand: www.tepapa.govt.nz
- Musée du quai Branly: www.quaibrantly.fr
- Guimet – Musée National des Arts Asiatiques: www.musee guimet.fr

BESEDA O AVTORJU

Ralf Čeplak Mencin, dipl. etnolog in psiholog, muzejski svetovalec. Je član številnih domačih in mednarodnih strokovnih društev in združenj. Je predsednik slovenskega odbora ICOM (svetovnega združenja muzejev), član izvršnega odbora ICOM–EUROPE. Njegovo raziskovalno delo je usmerjeno na področja muzeologije, sinologije, tibetologije, antropologije. Objavil je sto petinštirideset strokovnih in poljudnih člankov doma in v tujini, dve etnološki knjižici, bil soavtor *Vodnika po slovenskih muzejih*, sourednik in soavtor knjige *Srečevanja s Tibetom*, soinicijator Slovenskega muzejskega sejma in Muzeoforuma. Pripravil ali soorganiziral je štirinajst muzejskih razstav.

ABOUT THE AUTHOR

Ralf Čeplak Mencin is a BA in ethnology and psychology and a museum adviser. He is a member of several domestic and international professional societies and associations. Chairman of the Slovene committee of ICOM (The International Council of Museums), and a member of the executive board of ICOM–EUROPE. His research activities focus on the fields of museology, Tibetology, and anthropology. He has published around forty-five professional and popular scientific articles in Slovenia and abroad, two ethnological booklets; he is the co-author of the *Guide to Slovene Museums*, co-editor and co-author of the book *Srečevanja s Tibetom*, co-initiator of the Museum Fair and Muzeoforum. He has also prepared or co-operated in the organisation of fourteen museum exhibitions.

SUMMARY

THE COLLECTION POLICY OF THE DEPARTMENT FOR ASIA, OCEANIA AND AUSTRALIA

Providing a short history of how objects from Asia, Australia, and Oceania were collected in the Slovene Ethnographic Museum, the article introduces to reader to the erratic, unsystematic and inconsistent collecting of museum objects. It deals with the transformation of the former conservative colonial ethnographic museums into modern, democratic and engaged Museums of World Cultures and Museums of Civilisations, which increasingly intensively co-operate with the native population – the bearers of individual cultures. Their basic message has changed from collecting and presenting the unusual and exotic into focussing on the endless variety and richness of the cultures of this world. Value and aesthetic criteria have been replaced by criteria of content. And the function of museum objects has changed similarly: they have become part of a story, a context, not just beautiful, unusual,

frightening, or exotic objects. The article criticises the past (outdated) practice of museum collecting policies in Slovenia which continues to be upheld, in part because of the rigid funding system for purchases of museum objects. The purchase of museum objects is financed by the Ministry of Culture and the ministry gives priority to objects offered to the museum by accidental collectors or inheritors. In these circumstances, the museum cannot run a professionally well-founded collecting policy and is therefore forced to adapt the concepts of exhibitions to the accessible objects instead of vice versa. The author offers an alternative solution: the Ministry of Culture should annually allocate to the museum a fixed amount which the museum, that is museum experts use to carry out a research in cooperation with experts from a chosen country; based on this research's findings objects should then be purchased which present a certain culture in the most authentic way. In this connection the author draws attention to the museological premises for collecting museum objects as they were theoretically defined by museologists the like of Stránský, Hudson, Waidacher, and Maroević.

Mandarinsko pokrivalo, 19. stoletje, Kitajska (iz zbirke SEM)